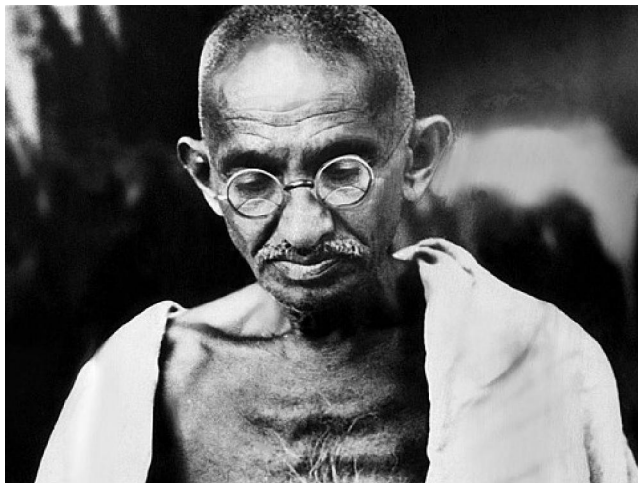

ସ୍ବାଧୀନତା ଦିବସରେ ଅଶ୍ବ ଝରାଉଥିବା ବିଚରା ମଣିଷଟି

ଜଗନ୍ନାଥ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର

ମୋ ଅନ୍ତରର ଶୁଦ୍ଧ-ସିଦ୍ଧ ହେ ମହାମାନବ, ତୁମ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ଅବସରରେ ମୋର ଭକ୍ତିପୂର୍ବ ପ୍ରଣାମ ଜଣାଉଛି । ତୁମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ, ରାଜନୈତିକ ଜୀବନ-ଦର୍ଶନ ବିଷୟରେ ଅନେକ କଥା କୁହାଯାଇଛି, ଲେଖାଯାଇଛି । ମୁଁ ଅଧିକ କ'ଣ ଲେଖିବି ଯେ ? ଲେଖିବି କେବଳ ଯେଉଁଦିନ ଦେଶ ପାଇଁ କଷ୍ଟଲାଭ ସ୍ବାଧୀନତା ଘୋଷଣାକ୍ତେ ଦିଲ୍ଲୀର ଲାଲକିଲା ଦୁର୍ଗରେ ପ୍ରଥମ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରାଗଲା, ସେଦିନ ତୁମ ଶୁଖିଲା ମୁହଁରେ ପ୍ଲାବିତ ହୋଇଥିବା ଲୁହର କଥା, ବେଦନା ଓ ବ୍ୟଥା ?

ସୁଦୂର ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ମନ୍ତ୍ର ପଡି ଅହିଂସା ଅସ୍ତ୍ରରେ ତୁମେ ପ୍ରବାସୀ ଭାରତୀୟଙ୍କ ହକ୍ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଯେପରି ଅଭିନବ ଉପାୟରେ ଶ୍ବେତାଙ୍ଗ ସରକାରର ସ୍ବେଚ୍ଛାଚାର, କଳଙ୍କିତ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି ବିଜୟର ବାନା ଉଡାଇ ବିଶ୍ବବାସୀଙ୍କୁ ଚମକୂଟ କରିଦେଲ, ତାହାର ପ୍ରମାଣ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଛି ମୁକ୍ତି ଇତିହାସରେ । ତାହାକୁ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଚର୍ଚ୍ଚଣ କରି କିଛି ଲାଭ ନାହିଁ । ସେତେବେଳକୁ କିଛି ସାମ୍ବେଦିକ ଉତ୍ସବ ପାଳନ, ଦୃଢ ସଂଗଠନହୀନ ପ୍ରଚାରରେ ସୀମିତ ହୋଇ ରହିଯାଇଥିବା କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ବାଧୀନ ସ୍ବାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ କ୍ରିୟାଶୀଳ, ପ୍ରଗତିଶୀଳ କରିବା ପାଇଁ ତୁମକୁ ଦେଶରୁ ଆହ୍ବାନ କରାଗଲା ଭାରତକୁ ଫେରିଆସି କଂଗ୍ରେସ ସଂଗଠନର ନେତୃତ୍ବ ନେବାପାଇଁ ।

ହେ ଦେଶ ମାତୃକାର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରତିଭା ମୋହନବାସ କରମଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀ ! ତୁମେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ପ୍ରବାସୀ ଭାରତୀୟଙ୍କର ଥିଲ ମୁକ୍ତିନାୟକ, ଭରସାର ଏକମାତ୍ର ଅବଲମ୍ବନ । ପ୍ରବାସୀ ଭାରତୀୟଙ୍କ ସହିତ ତୁମେ ଯେଉଁ ପାରିବାରିକ ସମ୍ପର୍କ ବାନ୍ଧିଥିଲ, ତାହାକୁ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ତୁଟାଇ ଦେଇ ତୁମେ କିପରି ଆସନ୍ତ ଭାରତକୁ ? ଗୋଟିଏ ପଟେ ପ୍ରବାସୀ

ଭାରତୀୟଙ୍କର ସଜଳ ଅନୁରୋଧ ଅନ୍ୟପଟେ ପରାଧୀନ ଜନ୍ମମାଟିର ମମତାସିଦ୍ଧ ଆହ୍ବାନ ତୁମକୁ ଆକର୍ଷିତ କରୁଥିଲା । ଏକ ମହାନ ଦେଶର ଅନ୍ତର୍ବେଦନାରେ ବିଗଳିତ ପ୍ରାଣ ହେ ମହାନାୟକ, ସବୁରି ହୃଦୟରେ ବାନ୍ଧିଥିବା ବସାର ମୋହ, ମମତା ଛିଣ୍ଡାଇ ତୁମେ ଦେଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲ ଜାନୁୟାରୀ ୧, ୧୯୧୫ ଦିନ । ଦକ୍ଷିଣ

ଆଫ୍ରିକାରେ ଦୀର୍ଘ ଅଠାଇଶ ବର୍ଷର ରହଣିରେ ତୁମେ ଯେଉଁ ଆନ୍ଦୋଳନାତ୍ମକ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲ, ତାହା ଆମ ଦେଶ ପାଇଁ ଥିଲା ଆଶୀର୍ବାଦ ସ୍ବରୂପ । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ଗୁଣମୁରଖ ସକଳଧର୍ମୀମାନଙ୍କର ପ୍ରାଣୋଚ୍ଛ୍ବାସର ଅନ୍ତର୍ବେଦନା ବହନ କରି ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ବମ୍ବେର ଆପୋଲୋ ବନ୍ଦରରେ ପହଞ୍ଚି କସ୍ତୁରବା ଏବଂ ଅନୁଗାମୀଙ୍କ ସହିତ ରୁଡା ଜାହାଜ ଯୋଗେ ପଦାର୍ପଣ କଲ, ସେତେବେଳେ ସହସ୍ର ସହସ୍ର ଜନତା ତୁମକୁ ଯେପରି ଉଚ୍ଛ୍ବସିତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଦେଲେ, ତାହା ଥିଲା ତୁମ ପ୍ରତି

ଗଭୀର ପ୍ରେମ ଓ ଅନୁରାଗର ପ୍ରତିଫଳନ । ସେତେବେଳକୁ ତୁମ୍ଭର ବୟସ ହୋଇଥିଲା ୪୭ ବର୍ଷ । ସେହି ପ୍ରେତ ବୟସରେ ତୁମ୍ଭର ସରଳ ମନରେ ଥିଲା ଯଥେଷ୍ଟ ମନୋବଳ । ସଂଗ୍ରାମ କରିବାର ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି । ଲଙ୍ଗଳା ଫକୀର କହି କଟାକ୍ଷର ଶାଣିତ ଅସ୍ତରେ ତୁମକୁ କ୍ଷତାକ୍ତ କରିଥିଲା ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଶାସକ । ଜେଲ ଜୀବନରେ ନିର୍ଯ୍ୟାତନାକୁ ତୁମେ ଯେପରି ସାହସର ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ଦେଲ ତାହା ଆମ୍ଭ ମନରେ ଚିର ଜାଗରୁକ ହୋଇ ରହିଛି । ହେ ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତର ମୁକୁଟ ବିହୀନ ସମ୍ରାଟ ! ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏହି ସମ୍ମାନ ଜନକ ଉପାଧିତା ତୁମକୁ ବୋଧେ ସନ୍ତୋଷ ଦେଲା ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାୟ-ଅତ୍ୟାଚାର ଶୋଷଣ-ନିଷ୍ଠେଷଣ ବିରୋଧରେ ତୁମେ ସଂଗ୍ରାମ କରି ଅନ୍ୟାୟ ବିରୋଧରେ ନ୍ୟାୟର ବିଜୟ କଲ । ହିଂସା ବିରୋଧରେ ଅହିଂସାର ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ିଲ । ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସ୍ତରେ ଭାରତକୁ ଆଣିଦେଲ ବହୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ସ୍ବାଧୀନତା । କୋଟି ହୃଦୟରେ ତୁମେ ହୋଇଗଲ ସ୍ନେହ-ପ୍ରୀତି-ମମତାର ମୁକୁଟ ପିନ୍ଧା ସମ୍ରାଟ ।

ତୁମେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରୁ ଆସି ବୟେରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ତୁମକୁ ଜାପାନ କରାଯାଇଥିଲା ବିପୁଳ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା । ଏହି ମହୋଲ୍ଲାସ ଦେଖୁ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଆକଳନ କରିଥିବେ ଯେ ଏ ମଣିଷଟାର କ୍ଷୀଣ ତନ୍ତୁରେ ସ୍ବଦେଶ ପ୍ରେମର ଯେଉଁ ଅଗ୍ନିସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ଉଦ୍‌ଗୀରଣ ହେଉଛି, ତାହା ଦିନେ ନା ଦିନେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କୁ ବିତାଡ଼ିତ କରିଦେବ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ବଶୀଭୂତ କରିଦେଲେ ନରହେ ବାଉଁଶ ନବାଜେ ବାଂଶୁରୀ ନ୍ୟାୟରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଫିକା ପଡ଼ିଯିବ । ଆମେ ପଢ଼ିଜାଣିଛୁ ଏଇ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଦିନେ ଲାଟ୍‌ସାହେବ ଉଇଲିଂଟନ ତୁମକୁ ଡକାଇ ନେଇ ଅନୁରୋଧ କରି କହିଲେ, ତୁମେ କିଛି ଆନ୍ଦୋଳନାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାପୂର୍ବରୁ ସେ ସଂପର୍କରେ ମୋ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିବ ଏଇ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦିଅ । କହିଲ ଦେଖୁ, ଚୋର କଅଣ ଚୋରି କରିଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଗୃହକର୍ତ୍ତାଙ୍କର ଅନୁମତି ଲୋଡ଼ିଥାଏ ନା ଖୁନୀ ଡକାୟତ କାହାକୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ତାହାକୁ ଜଣାଇ କରି ଯାଇଥାଏ ? ତୁମେ ମୁଖ ଲଜ୍ଜା ନରଖୁ ସଫାସଫା ମନାକରି ଦେଲ ମିଷ୍ଟର ଉଇଲିଂଟନ୍‌ଙ୍କୁ । ତାଙ୍କଠାରୁ ତ ତୁମେ ଲମ୍ବା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଆଦାୟ କରି କରିପାରିଥାନ୍ତ ନିଜ ପାଇଁ ? କିନ୍ତୁ ତା’ କଲ ନାହିଁ । ବରଂ ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ସାହେବଙ୍କର ମୁହଁକୁ ତୁମେ ସେଦିନ ଆୟିଲା କରିଦେଲ ନିଜର ସ୍ବାଭିମାନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ଅପ୍ରିୟ ସତ୍ୟର ଜବାବ ଦେଇ ।

ହେ ମହାମାନବ ! କେତେ ଯାତନା ସହିନାହିଁ ଜେଲ ଜୀବନରେ ? ମାଡ଼ ବି ଖାଇଛ, ଗାଳି ବି ଖାଇଛ । କୃଷକାୟ

ହୋଇଥିବା ଦୋଷରୁ ତୁମେ ଟ୍ରେନ୍‌ର ପ୍ରଥମଙ୍କୁସ ବଗିଚାରେ ଯିବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ ବୋଲି ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ତୁମକୁ ଚଳନ୍ତା ଟ୍ରେନ୍‌ରୁ ଶ୍ଵେତାଙ୍ଗ ଟି.ଟି. ଆଇ ଡଳକୁ ଠେଲିଦେଲେ । ଶୀତ ଦିନ ରାତିଟାରେ ସେଦିନ ଫୁଲ୍‌ଲା ଦେହରେ ତୁମେ ଷ୍ଟେସନର ସିମେଣ୍ଟ ବେଞ୍ଚରେ ସମୟ କଟାଇ ଦେଲ । ଏ ଅଭାବନୀୟ ଦୃଶ୍ୟ ଆମେ ସିନା ଦେଖିନୁ, ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ପଢ଼ି ଜାଣିଛୁ । କେତେ ଉଦାର, ସହନଶୀଳ, ଯୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳ ତୁମେ । ତୁମେ ଅନେକ ଶାରୀରିକ କଷ୍ଟ ଭୋଗିଛ, ଯନ୍ତ୍ରଣା ପାଇଛ, ଏଇ ଦେଶ ଭାଇମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସିନା ? ଶୁଣାଯାଏ ଗୁଜୁରାଟର କାମରିନ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ହୋଇଥିବା ସଭାରେ ତେଜପୁରର ନଗରସେଠ ଏବଂ ନୈତେମାଲ ମେହେତା ତୁମକୁ ପ୍ରଥମେ ‘ମହାତ୍ମା’ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ବିଶ୍ବଭାରତୀ ଶାନ୍ତି ନିକେତନରେ ତୁମେ ରହିଥିଲ, ସେତେବେଳେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁର ତୁମକୁ ଏଇ ପଦଟି ଦେଇଥିଲେ । ଯିଏ ତୁମକୁ ‘ମହାତ୍ମା’ ଉପାଧି ଦେଇଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଶତ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଉଛି । ସମ୍ରାଟ ଉପାଧି ଅପେକ୍ଷା ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉପାଧିଟି ଖାସ ତୁମ ପାଇଁ ଅଧିକ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ, ବରେଣ୍ୟ କବି ଡକ୍ଟର ମାୟାଧର ମାନସିଂହ ତୁମକୁ ସମ୍ବୋଧନ କରି କହିଥିଲେ :

‘ବ୍ରାହ୍ମଣ ତୁମେ ଉପବାସ ତୁମ
ଅମୃତ ପ୍ରାଣର ଗହନ ବ୍ୟଥା...’ ।

ଯିଏ ଅମୃତ ଜନର ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣା, ମନର ବ୍ୟଥାକୁ ଉପବାସ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ତାହାର ବିଲୋପ ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ କରେ, ସଂଗ୍ରାମର ମଶାଳ ଜାଳେ ସେ ହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଦବାଚ୍ୟ । ତୁମେ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ପୁଣି ପରମ ବୈଷ୍ଣବ । ଦାର୍ଶନିକ ଅରସ୍ତୁ କହିଛନ୍ତି- ‘ବୈଷ୍ଣବ ଜନ ତୋ ତେନେ କହିଲେ ଯେ ପୀତା ପରାଇ ଜାନେରେ’ । ଅସହାୟ, ଶୋଷିତ, ଦଳିତର ଅନ୍ତର୍ବେଦନା ବୁଝି ଯିଏ ତାହାର ପ୍ରଶମନ ପାଇଁ ସହାନୁଭୂତିର ହାତ ବଢାଏ ଏବଂ ବିଗଳିତ ପ୍ରାଣ ହୋଇଯାଏ ତାକୁ ବୈଷ୍ଣବ କୁହାଯାଏ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ତୁମେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଜାତିଭେଦରେ ବୈଶ୍ୟ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ପରମ ବୈଷ୍ଣବ - ଏହା ଶତମୁଖେ ସ୍ବାକାର୍ଯ୍ୟ । ତେଣୁ ମହାତ୍ମା ଶବ୍ଦଟା ଉପାଧି କେବଳ ନୁହେଁ । ଏଇ ଶବ୍ଦରେ ଭରି ରହିଛି କୋଟି ଭାରତୀୟଙ୍କର “ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ମମତାର ପୂଜାଅର୍ଘ୍ୟ” । ତୁମେ ହିଁ ଏହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ଭାବାବେଗର ପ୍ରକୃତ ଚଳନ୍ତି ଠାକୁର ।

ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ଜାତ୍ୟାଭିମାନୀ ଶ୍ଵେତାଙ୍ଗମାନେ ତୁମକୁ ପରା କୁଲି ବାରିଷ୍ଟର ବୋଲି କହିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର କଅଣ

ମନେ ନଥିଲା ଯେ ସେହି କୁଳି ବାରିଷ୍ଟର ଜଣକ (୧୯୩୦ ମସିହା) ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ କରି ସେମାନଙ୍କର ମୂଳଦୁଆ ଦୋହଲାଇ ଦେବେ ? ତା. ୨୬.୧.୧୯୩୦ରେ Declaration of Independence of India ଘୋଷଣା କରି ତୁମେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲ ।

୧୯୨୦ ମସିହାର ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନଠାରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମ ଜୀବନ ଯାତ୍ରାରେ କେତେ ଯେ ଘଟଣା - ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଯାଇଛି, ତାହାର ଇୟତା ନାହିଁ । ଆନ୍ଦୋଳନ କାଳୀନ ଜେଲ ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଅଙ୍ଗେନିଭା କଥା ଇତିହାସ ପୃଷ୍ଠାରେ ରହିଯାଇଛି । ଆମେ କିପରି ଭୁଲି ପାରିବୁ ତୁମର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଜର୍ଜରିତ କଥାସବୁକୁ । ହେ ଦୁଃସାହସୀ ବୀର ! ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ ଜାଣିଛି ତା ଟ.ଟ.୧୯୪୨ ରିକ୍ଷର ନିର୍ଦ୍ଦାୟରେ ତୁମେ ବଜାଇ ଦେଲ ରଣ ଦୁନ୍ଦୁଭା । ତା ୭.୮.୧୯୪୨ ଦିନ ବମ୍ବେରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବା କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ତୁମେ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲ ଅକ୍ତିମ ଲଢେଇ ପାଇଁ । ତଦନୁଯାୟୀ ତା ୮.୮.୧୯୪୨ରେ ତୁମେ ଯୁଦ୍ଧର ବିଗୁଳ ବଜାଇଦେଲ କାରାଗୃହରୁ । ଜାତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗୁରୁଗଣର ସ୍ୱରରେ ଉଦବୋଧନ ଦେଲ 'Do or die' । ତୁମର ସେହି କର ବା ମର ଆହ୍ୱାନରେ ଉଦ୍ଧୀପ୍ତ ହୋଇଗଲେ ଶହସ୍ର ଶହସ୍ର ଜନତା । ନେତାମାନଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମୀ ବନିଗଲେ ନେତା । ତା ୯.୮.୧୯୪୨ ରିକ୍ଷ ଦିନକୁ କ୍ରାନ୍ତି ଦିବସ ଭାବେ ପାଳନ କରାଗଲା । ଏହି କ୍ରାନ୍ତି ଦିବସରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ । ଜେଲ ଗୃହରୁ ତୁମେ ଶୁଣାଇଥିବା ବକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ 'ଭାରତଛାଡ଼'ର ଗୁରୁତ୍ୱ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଦେଶସାରା ତୀବ୍ର ବେଗରେ ପ୍ରସରି ଗଲା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ଆନ୍ଦୋଳନର ବହି । ତୁମର ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରୁ ନିନାଦିତ ହୋଇଥିବା ଭାରତଛାଡ଼ ଆହ୍ୱାନ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାରର ଛାତିକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଲା । ସରକାର ବିଚଳିତ ହୋଇ ନିରସ୍ତ୍ର ଶୋଭାଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପରକୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଲା, ଗୃହଦାହ କଲା । ଲୁଣ୍ଠନ କଲା ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କ ଘର । ତା ୧୯।୮।୧୯୪୨ ରିକ୍ଷ ଦିନ ପଞ୍ଜାବର ଜାଲିଆନୱାଲାବାଗ୍‌ଠାରେ ପ୍ରାଚୀର ଘେରା ପ୍ରାନ୍ତରରେ ବିରାଟ ଜନତାର ପ୍ରତିବାଦାତ୍ମକ ସଭା ବସିଥିଲା । ଅନ୍ୟାୟ ଗିରଫଦାରୀ, ଜଳାପୋଡ଼ା, ନରହତ୍ୟା, ଗୃହଦାହ, ଅତ୍ୟାଚାର ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିରସ୍ତ୍ର ଜନତା ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲେ । କେତେକ 'ଇନ୍‌କ୍ଲୁସିଭ୍ ଜିନ୍ଦାବାଦ୍' ଧ୍ୱନି ଦେଉଥିଲେ । ସେହି ନିରସ୍ତ୍ର ଜନତା ଉପରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସେନାପତି ଡାୟାର୍ ସାହେବ ଅମାନୁଷ୍ଠିକ ଗୁଳି ବର୍ଷଣ କଲେ । ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରବେଶ ପଥ ଓ

ପ୍ରସ୍ଥାନ ଗେଟ । ଉକ୍ତ ପ୍ରାଚୀର ଡେଇଁ ପଳାଇବା ଅସମ୍ଭବ । ଗୁଳିବର୍ଷଣରେ ଭୟଭୀତ ଜନତା ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ଠେଲପେଲାଇ କରି ପଳାଇ ଯାଉଥାନ୍ତି । ଠେଲପେଲାଇରେ ମରି ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ଶତଶତ ଲୋକ ଗୁଳିବର୍ଷଣରେ ଠେଲପେଲାଇ ହୋଇ ପ୍ରାଚୀର ଡେଇଁ ନପାରି ନିକଟରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ପରିତ୍ୟକ୍ତ କୂପକୁ ଡେଇପଡ଼ି ମରୁଥାନ୍ତି । ସେହି ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ସମ୍ଭାଦ ଶୁଣି ତୁମେ କେତେ କାନ୍ଦିଛ । ଜେଲରୁ ଚିଠି ଦେଇଛ ଉଦ୍ଧତ ସରକାରଙ୍କୁ ।

ହେ ପୂଜ୍ୟ ବାପୁଜୀ ! ଇତିହାସ କହୁଛି ତା ୫.୨.୧୯୨୨ରିକ୍ଷ ଦିନ ତୁମ ନେତୃତ୍ୱରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶର ଚୌରିଚୌରାଠାରେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ବେଳେ ବ୍ରିଟିଶ ଫୌଜ ଶୋଭାଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପଛପଟୁଆସି ଅତର୍କିତ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ନିରୀହ ଜନତା ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶୀଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଉତ୍ୟକ୍ତ ଲୋକ କୋତୋଟି ଥାନା ପୋଡ଼ିଦେଲେ । କେତେ ଜଣ ପୋଲିସକୁ ହାଣି ଅଗ୍ନିରେ ନିକ୍ଷେପ କରିଦେଲେ । ଏହାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ସ୍ୱରୂପ ପୋଲିସ ଲୋକଙ୍କ ଉପରକୁ ଗୁଳି ଚଳାଇଲେ । ଗୃହଦାହ, ଲୁଣ୍ଠନ, ଅତ୍ୟାଚାରର ତାଣ୍ଡବ ରଚିଲା ରକ୍ତମୁଖା ପୋଲିସ । ଲୋକମାନଙ୍କର ହଠାତ୍ ଏପରି ହିଂସ୍ର ଆଚରଣକୁ ତୁମେ କ୍ରୁରନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବୋଧେ ପସନ୍ଦ କରୁନଥିଲ । ତୁମର ଚିନ୍ତାଧାରା ଥିଲା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେତେବେଳକୁ ସେତେଟା ସଂଗଠନ, ଆତ୍ମବଳ ଓ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାର ରଣ କୌଶଳ ଅଭାବ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ତୁମେ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିନେଲ ।

ତୁମେ ଚାହୁଁଥିଲ ଅଶାନ୍ତି ବିରୋଧରେ ଶାନ୍ତିର ବିଜୟ । ଅହିଂସାର ବିଜୟରେ ସୁଦୃଢ଼ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିଚାର ସମ୍ବଳିତ ସର୍ବଜନ ହିତାୟତ ଗୋଟିଏ ସୁସଂହତ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା । ତୁମର ରାଜନୈତିକ ବିଚାରଧାରା ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କୁ ପସନ୍ଦ ଲାଗୁନଥିଲା । ନିଜର ହକ୍ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଇଂରେଜ ସରକାର ସହିତ ଅହିଂସାର ସାଲିସ୍ କରିବା ସେ ଚାହୁଁନଥିଲେ । ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାୟରେ ଆପୋଷ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ବାଣୀ ଶୁଣାଉଥିଲ, ସେତେବେଳେ ସେ ଘୋଷଣା କଲେ 'ତୁମେ ମୋତେ ରକ୍ତ ଦିଅ ମୁଁ ତୁମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବି' । ତାଙ୍କର ଏହି ଅଗ୍ନିବର୍ଷୀ ସ୍ୱରରେ ଲୋକମାନେ ଅଧିକ ଉଦ୍ଭାଦିତ ହେଲେ । ତଥାପି ତୁମେ ତୁମ ଅହିଂସା ମାର୍ଗରୁ ହଟି ନଥିଲ । ବିନା ରକ୍ତପାତରେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ହାସଲ କରିବାକୁ ତୁମେ ପ୍ରୟାସ କରୁଥିଲ । ହେ ମହାମାନବ ! ଆମେ ଗୋଟିଏ ସାର୍ବଭୌମ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ, ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ସମାଜବାଦୀ

ରାଷ୍ଟ୍ରର ନାଗରିକ ହୋଇଛୁ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଉପଭୋଗ କରୁଛୁ । ମାତ୍ର ଭୁଲିଯାଇଛୁ ତୁମର ଆଦର୍ଶ, ଦେଶପାଇଁ ବଳିଦାନକୁ । ଆଜି ମନେ ପଡୁଛି ଜାନୁଆରୀ ୨୬ ତାରିଖ ୧୯୫୦ର ପୂର୍ବକଥା । ତୁମର ଲହୁଲୁହାଣ ସଂଗ୍ରାମର ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବେ କେତେଜଣ ନେତା ହେଉଛନ୍ତି ?

ତୁମର ସଂଗ୍ରାମର ତାତି ସହ୍ୟ କରିନପାରି ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ସାଇମନ କମିଶନ ବସାଇଲା । କମିଶନ ଭାରତର ଦିଲ୍ଲୀ ସହରରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତେ ତା' ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରବଳ ବିରୋଧ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ସାଇମନ କମିଶନ ଫେରିଯାଅ, ଫେରିଯାଅର ବୁକୁଫଟା ଚିତ୍କାରରେ ଦିଲ୍ଲୀର ରାଜରାଷ୍ଟ୍ରା ପ୍ରକମ୍ପିତ ହୋଇଗଲା ।

ତୁମରି ନେତୃତ୍ୱରେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରବଳ ବେଗର ପ୍ରସରି ଗଲା । ଦେଶରେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଜାରି ରହିଥିବା ବେଳେ ୧୯୨୮ ମସିହା ତିସେମ୍ବର ମାସରେ ପଣ୍ଡିତ ମୋତିଲାଲ ନେହେରୁଙ୍କର ସଭାପତିତ୍ୱରେ କଂଗ୍ରେସର ମହାଧିବେଶନ ବସିଲା କଲିକତାଠାରେ । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ଯୁବ ଗୋଷ୍ଠୀ ଯଥା-ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ, ସର୍ଦ୍ଦାର ବଲ୍ଲଭଭାଇ ପଟେଲ, ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଆଦି ଯୁବନେତା ପୂର୍ଣ୍ଣସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବି କଲେ । ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନର ଗୋଟିଏ ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତାବ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେଲେ । ତା' ସାଥେ ସାଥେ ଗୋଟିଏ ଧମକ ପତ୍ର ଦେଲେ ଯେ ୧୯୨୯ ସୁଦ୍ଧା ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ନଦେଲେ ସାରାଦେଶରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ତୀବ୍ର କରାଯିବ । ତଥାପି ମଧ୍ୟ ସେଥି ପ୍ରତି କର୍ଣ୍ଣପାତ କଲାନାହିଁ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ।

ସରକାରଙ୍କ ଉପରେ ଚରମ ପତ୍ରର କିଛି ପ୍ରଭାବ ନପଡ଼ିବାରୁ ବିପ୍ଳବୀ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶର ରାବୀ ନଦୀକୂଳରେ ଜାତୀୟ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରି ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବି କଲେ । ତୁମର ନେତୃତ୍ୱରେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ଲୋକମାନେ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ପାଳନ କଲେ । ଏହି ପାଳନୋତ୍ସବକୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଜ୍ଜୀବିତ ରଖାଗଲା । ଆଶା ଆଶଙ୍କାର ସନ୍ଧିକ୍ଷଣରେ କର ବା ମର ପରିସ୍ଥିତି ଜାରି ରହିଥିବା ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଲବଣ ଆଇନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ତୁମେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲ । ଲୁଣ ଭଳି ଏକ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଉପରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ବ୍ରିଟିଶ ରାଜକୁ ତୁମେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରତିହତ କରିଥିଲ ।

ହେ ମହାନାୟକ ! ୧୯୩୦ ମସିହାଠାରୁ ତୁମ ଦ୍ୱାରା ଚାଲିଥିବା ତୀବ୍ର ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଦବିଯାଇ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ବାଧ୍ୟ

ହୋଇ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ଓ ପରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବାପାଇଁ ଅନେକ କମିଶନ ବସାଇଛନ୍ତି । ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତାର ଭିତ୍ତିଭୂମି ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ବଙ୍କିମ୍ ହାମ ରାଜମହଲରୁ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ଟିମ୍ ଆସିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର କାଳକ୍ଷେପଣ ନୀତିରେ ଉଦାସ ରହି ଭାରତୀୟଙ୍କର ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସୀମା ପରୀକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଏହି କାଳକ୍ଷେପଣ ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ତୁମରି ନେତୃତ୍ୱରେ ପ୍ରଜାମେଳି ହୋଇଛି । ବିରୋଧ ହୋଇଛି । ତୁମେ ବି ଅନଶନରେ ବସିଛ । ତୁମର ମଉନ ପ୍ରତିବାଦର ଅନ୍ତଃସ୍ୱର ଥିଲା ଅହିଂସା ମାର୍ଗରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ସଂକଳ୍ପ । ନିରୀହ ଜନତାଙ୍କ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଉପରେ କଟକଣା, ସଭା ସ୍ଥଳରେ ୧୪୪ ଧାରା ଜାରି, ଜାମିନ ବିହୀନ ପରଦାନା, କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ସୀମାତୀତ ଦମନଳୀକା ଦେଖି ତୁମେ ଅସହ୍ୟ ହେଲ, ଯାହାର ସ୍ୱରରେ କୋମଳତାର ମଧୁ ଝର ରହିଛି, ତାହାରି ସ୍ୱରରେ ବି ବକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷର ବାଣୀ ରହିଛି ଏହି କଥା ବୋଧେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ଆକଳନ କରିପାରିନଥିଲା । ତୁମର ଧୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳ ଛାତିରେ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟର ଅଗ୍ନି ସ୍ଫୁଲିଙ୍ଗ ଖେଳିଯାନ୍ତେ ତୁମେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କୁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇ ଭାରତ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ । ତୁମରି ଆହ୍ୱାନରେ ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ (Quit India Movement) ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ସାରା ଦେଶରେ ଉଗ୍ରରୂପ ଧାରଣ କଲା ।

ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତରୀଣ ସରକାର ଗଠନ କରିବାକୁ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନମାନେ ମିଳିତ ଭାବେ ଦାବି ଜଣାଇଲେ । ଉଦାରପନ୍ଥୀ ମୁସଲମାନ ନେତା ମୌଲାନା ଆବୁଲ କଲାମ ତୁମ ଅହିଂସା ନୀତିର ଜଣେ ଦୃଢ଼ ସମର୍ଥକ । ତୁମପରି ସିଏ ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତ ଚାହୁଁଥିଲେ । ମାତ୍ର ତୁମର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ନଥିଲେ ଲର୍ଡ ମାଉଣ୍ଟ ବାଟେନ୍ । ମୁସଲମାନ ନେତା ମହମ୍ମଦ୍ ଅଲୀ ଜିନାଙ୍କର ବିଭେଦକରଣ ନୀତିରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ମାଉଣ୍ଟ ବାଟେନ୍ ଭାରତ ପାକିସ୍ତାନର ବିଭାଜନ ପାଇଁ କୁଟନୀତି ପ୍ରୟୋଗ କଲେ । ଏହି ବିଭାଜନ ପକ୍ରିୟା ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରବଳ ଜନମତ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନମାନେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଆକ୍ଷେପ ପ୍ରତି ଆକ୍ଷେପରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଅସଦ୍‌ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କଲେ । ମାଉଣ୍ଟ ବାଟେନ୍ ମହମ୍ମଦ୍ ଅଲୀ ଜିନାଙ୍କୁ ଅସ୍ତ୍ର କରି “Divide and Rule Policy” ପ୍ରୟୋଗ କରି ଭାରତରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ବୀଜ ବୁଣିଦେଲେ । ଲର୍ଡ ମାଉଣ୍ଟ ବାଟେନ ଜିନାଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ଗୋଟିଏ ହାତ ଏବଂ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହାତ ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁଙ୍କ କାନ୍ଧରେ ରଖି ଯେଉଁ ଖେଳଖେଳିଲେ ତାହାର ଉଗ୍ର ରୂପ ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନମାନଙ୍କ

ମଧ୍ୟରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାରେ । ଏହି ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାର ପ୍ରଶମନ ପାଇଁ ତୁମେ ଦଙ୍ଗା ପ୍ରଭାବିତ ମୁଖ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳ କଲିକତା, ଦିଲ୍ଲୀ, ଆଜମେର, ମିରଟ୍, ହୁଆଖାଲି, ଡାକା, କରାଚି, ଲାହୋରରେ ଅନଶନ କରୁଥିଲ । ସଦ୍‌ଭାବନାର ବାଣୀ ପ୍ରଚାର କରୁଥିଲ । ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାର ପ୍ରଶମନ ପାଇଁ ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ସହରରୁ ପଲ୍ଲୀ ଯାଏଁ ପଦବ୍ରଜରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲ, ସେତେବେଳେ ଶୁଣିଲ ଯେ ଭାରତଠାରୁ ପାକିସ୍ତାନ ଅଲଗା ହୋଇଯିବାର ନିଶ୍ଚିତ ନିଆଯାଇଛି । ଏହାଶୁଣି ପ୍ରବଳ ଖେଦୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରି ମିଡିଆ ଆଗରେ ତୁମେ କହିଥିଲ ଯେ ‘ଭାରତକୁ ବିଭାଜନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋର ଶରୀର ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ କର’ । ପୁଣି କହିଥିଲ କଂଗ୍ରେସ ଯଦି ଦେଶ ବିଭାଜନକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଏ ତେବେ ଏହା ମୋ ଶବ ଉପରେ ହେବ । ତୁମେ କହିଥିଲ ନା “If Congress wishes to accept partition, it will be over my dead body ?” ପୁଣି ବକ୍ତ୍ର ଗନ୍ଧୀର ବାଣୀ ଶୁଣାଇ କହିଥିଲ ନା “So long as I live, I will never agree to the partition of India ?” ମାତ୍ର କିଏ ଶୁଣିଲା ତୁମ ବ୍ୟଥାତୁର ଓଠର ଭାଷା ? ସେତେବେଳକୁ ବ୍ରିଟିଶ୍ ପାର୍ଲିଆମେଣ୍ଟରେ ଭାରତ ବିଭାଜନ ବିଲ୍ ପାରିତ ହୋଇସାରିଥିଲା ।

ତା.୧୬.୮.୧୯୪୭ ରିଖଠାରୁ ସ୍ବାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ ଦାବିରେ ହିନ୍ଦୁ, ମୁସଲମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା ଉଗ୍ର ରୂପନେଲା । ପୂର୍ବବଙ୍ଗର ନୟାଗାଲିରେ ଏହା ଭୟଙ୍କର ରୂପନେଲା । ବଙ୍ଗଳାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସୁରାବର୍ଦ୍ଦୀଙ୍କ ସମୟରେ ଏପରି ଗଣସଂହାର ଘଟିଥିଲା । ଏଥିରେ ଖାସ୍ କଲିକତାରୁ ଛଅ ହଜାର ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁ ଲଭିଥିଲେ । ୨୦ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ଲୋକ କ୍ଷତାକ୍ତ ଓ ନାରୀ ଧର୍ଷିତା ହୋଇଥିଲେ । ପାକିସ୍ତାନର କରାଚୀ ଓ ଲାହୋର ସହରରେ ଏହା ଚରମ ସୀମାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ହିନ୍ଦୁ-ମୁସଲମାନ ଭାଇ ଭାଇ କହି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସଦ୍‌ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ପଶ୍ଚିମବଂଗର ବେଲିଆଘାଟ ଆଶ୍ରମରେ ଗୋଟିଏ ଦଉଡିଆ ଖଟରେ ଅନଶନରେ ବସିଥିଲ, ସେତେବେଳେ ଖବର ପାଇଲ ଯେ ଭାରତ - ପାକିସ୍ତାନ ଅଲଗା ଅଲଗା ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ କରି ତା.୧୫.୮.୧୯୪୭ ରିଖ

ଦିନ ନିଜ ନିଜର ସ୍ବାଧୀନ ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାକୁ ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ବିଭାଜନକୁ ସ୍ବଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିବାକୁ ତାହୁଁ ନଥିବା ହେ ମହାନାୟକ ! ତୁମର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ତୁମକୁ କୋଣଠେସା କରି ପତାକା ଉତ୍ତୋଳନର ମହାର୍ଦ୍ଦ ଉତ୍ସବ ଭାରତର ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ମହାସମାରୋହରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଏହି ମର୍ମ ବେଦନାରେ ଦଗ୍ଧ ତୁମର ବେନି ଚକ୍ଷୁରୁ ଯେଉଁ ଦୁଇଟୋପା ଲୋତକ ଝରି ପଡିଥିଲା, ତାହାକୁ ଖୁସି ମନାଉଥିବା ମନ୍ତ୍ରୀ,ନେତାମାନେ କେହି ବୁଝିବାକୁ ସମୟ ପାଇ ନଥିଲେ । ଯାହାଙ୍କ ଲାଗି ଦେଶକୁ ସ୍ବାଧୀନତା ମିଳିଲା ଆଉ ନେତାକୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ପଦର ମହାର୍ଦ୍ଦ ମୁକୁଟରେ ମଣ୍ଡିତ କରିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ସେହି ଅଶ୍ରୁ ଝରାଉଥିବା ବିଚରା ମଣିଷଟିର ଅନ୍ତର୍ବେଦନା କେଉଁ ନେତା ଅନୁଭବ କରିପାରିଥିଲେ କି ? ତୁମକୁ ଡକାଇ ପଠାଇବାକୁ କେଉଁ ନେତା ବିମାନଟିଏ ପଠାଇଦେଇଥିଲେ କି ? ଅସହାୟତାର ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ଟାଣୁଥିବା ହେ ପୂଜ୍ୟ ବାପୁଜୀ ! ତା.୧୫.୮.୧୯୪୭ ରିଖ ସକାଳେ ଲର୍ଡ ଲୁଇମାଉଣ୍ଟ ବାଟେନ୍ ସ୍ବାଧୀନତା ପାଳନ ସଭାରେ କହିଲେ ଯେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ଦାସ । ଏପରି ଏକ ପବିତ୍ର ଦିବସରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଆମକୁ ବାଧୁଛି । ତୁମର ଅନୁପସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଯେଉଁ ମାଉଣ୍ଟବାଟେନ୍ ଅନୁଶୋଚନାର ଗ୍ଲାନ୍ତିରେ ଭାବବିହ୍ବଳିତ ହୋଇଥିଲେ, ସେହି ଚକ୍ରାନ୍ତକାରୀଙ୍କର ଖେଦୋକ୍ତିରେ ଲୋତକଭରା ଆବେଗ ଥିଲା କି ନାହିଁ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଜଣା ।

ସମଗ୍ର ବିଶ୍ବରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର ବିଜୟ ବାର୍ତ୍ତା ଦେଇ ତୁମେ ବିଶ୍ବ ନେତୃମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛ । ଅହିଂସା, ସ୍ନେହ, ପ୍ରୀତି, ମମତା, ଭ୍ରାତୃତ୍ବ, ସମାନତାର ସହାବସ୍ଥାନ ନୀତିରେ ଜଗତକୁ ମାନବତାର ଯେଉଁ ବାଣୀ ଶୁଣାଇଛ, ତା’ର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ । ମାତ୍ର ମନରେ ଦୁଃଖ ରହିଗଲା ଯେ ତୁମକୁ ଆମେ ଚିହ୍ନି ନପାରି ତୁମଠାରେ କୃତଜ୍ଞ ହୋଇଗଲୁ ।

ସା-ସରବେରଣୀ, ପୋ-ସାଆନ୍ଦା
ଜି. ଡେଙ୍କାନାଳ

